

Kabir ve ruh ile ilgili sorular

Mahmut Bey: “1. Kabirde sorgu sual kabre ilk girildiğinde mi veya ruh alındığında mı başlar? Günlerce ruhu alınıp da bekletilen kişiler için sorgulama nasıl olur?

2. Ölü için kabirde veya evde Kur’ân okumanın sevap açısından bir fark var mı?

3. Kabir başında özellikle okunması gereken duâ ve sûreler nelerdir?

4. Kabirde ölünün ayakucunda durup Kur’ân-ı Kerîm okurken ölü bundan haberdar olur mu?

5. Ölü için yas tutanların sesli ağlamasının ölüye zararı var mı?”

RUH ÂLEM-İ BERZAHA GİDER

1- İnsan öldükten sonra, ruhu âlem-i berzaha gider. Berzah âleminde kişi sorgu meleklerinin sorularıyla gözünü açar. Yani kabirde sorgu ve sual insan öldüğü anda başlar. İnsan öldüğünde cesedi ne kadar kabre defnedilmekte geciktirilmiş olursa olsun, insan ruhu âlem-i berzaha girmiş olur ve cesediyle ilişkisiz olarak sorgu melekleriyle muhatap olur.

2- Vefat etmiş kişinin şehadet âlemi ile ilişkisi bitmiş olur. Fakat geride bıraktığı yakınları ile aralarında manevî hatlar kesik olmaz. Meselâ rüya manevî bir hattır. Kimi zaman ölmüş kişilerin ruhlarının evine geldiği, geride bıraktığı çocuklarının üzüntüsünden haberdar olduğu şeklinde yaşanmış vak’alar anlatılmıyor değil. Bunları her ne kadar delillendirme imkânı yoksa da, inkâr etmemiz için de yeter sebep yoktur. Çünkü her iki âlem arasında çok ince bir perde bulunduğu bilinmektedir.

3- Kabir başında duâ veya Kur’ân okumak daha faziletli olabilir. Çünkü kabir başında Kur’ân okurken ahireti daha çok hatırlayarak aldığımız ibret dolayısıyla daha fazla hüzünlenip, daha fazla ihlâs içine girebiliriz. Kur’ân’ı hüzünle ve ihlâsla okumak ise

daha çok sevaptır. Peygamber Efendimiz (asm): “Hüzünlü insanlar Allah’ın himayesindedir.”¹ buyurmuştur.

Diğer yandan kabir başında ölüm daha yakından hissedilir ve hatırlanır.

Ölümü hatırlamak sünnettir.

KABİR EHLİNE SELÂM VERMEK

4- Kabir başına varıldığında kabir ehline, yani kabristanda yatanlara selâm verilir. Bu sünnettir. Selâm şöyle verilir:

“Esselamü aleyküm ehle’d-diyari mine’l-Mü’minine ve’l-Müslimin. Ve innâ inşaallahü biküm lâhikûn. Es’elüllaha lenâ ve lekümü’l-âfiye.”

(Meâli: Allah’ın selâmı burada yatan Mü’min ve Müslümanların üzerine olsun. Bizler de inşaallah size katılacağız. Allah’tan bize ve size afiyet dilerim.”

Ölenlere selâm cümlesini dikkatle incelediğimizde ölenlerin yaşıyor olduklarını, bizimle ilgili bulduklarını ve bizi işittiklerini anlamak hiç de zor değildir.

Ölenlere selâm verdikten sonra duâ okuyarak onların bağışlanmalarını, azapları varsa kaldırılmasını veya hafifletilmesini Cenâb-ı Allah’tan dileriz. Üç ihlâs ve bir Fatiha-i Şerife okunabileceği gibi, zamanımız kısıtlı değilse Yasin Sûresi veya Mülk Sûresi de okunarak bağışlanabilir. Peygamber Efendimiz (asm): “Yasin Kur’ân’ın kalbidir. Bir kimse Yasin’i okur ve Allah’tan ahiret saadeti dilerse, Allah onu bağışlar. Yasin Sûresini ölümleriniz üzerine okuyunuz.”² buyurmuştur.

5- Ölen kişi kendisini ziyaret edenleri görebiliyor ve kendisi için okunan duâlardan ve Kur’ân’dan manevî feyiz noktasında hissedar olabiliyor.

Bediüzzaman Hazretleri diyor ki: “Şimdi âlem-i melekût ve ervâhta, ölmüş, vefât etmiş insanların ervahı, pek çok kesretle vardır ve bizimle münâsebettardırlar. Manevî hedâyâmız onlara gidiyor. Onların nurânî feyizleri de bizlere geliyor.”³

RUH BEDENDEN ÇIKINCA

1- Bu konular doğrudan gayba girdiğinden, Peygamber Efendimiz’in (asm) verdiği gaybî haberlerle yetineceğiz: Hz. Ebu Hüreyre (ra) anlatıyor: “Resulullah (asm) buyurdular ki:

“Bir Müslüman can çekişme anına girdiği zaman rahmet melekleri, beyaz bir ipekle gelirler ve şöyle derler: “Sen razı ve senden de Rabbin razı olarak şu bedenden çık.

Allah'ın rahmet ve reyhanına ve sana gazabı olmayan Rabbine kavuş.”

Bunun üzerine ruh, en güzel bir misk kokusu gibi bedenden çıkar. Öyle ki melekler onu birbirlerine verirler, tâ semanın kapısına kadar onu getirirler ve:

“Size arzdan gelen bu koku ne kadar güzel!” derler. Sonra onu mü'minlerin ruhlarına getirirler. Onlar, onun gelmesi dolayısıyla sizden birinin kaybettiği şeyinin kendisine geldiği zamanki sevincinden daha çok sevinirler. Ona:

“Falanca ne yaptı? Falanca ne yaptı?” diye dünyadaki sevdiklerinden haber sorarlar. Melekler:

“Bırakın onu, onda hâlâ dünyanın tasası var!” derler.

Bu gelen, kendisine dünyadan soran ruhlara:

“Falan ölmüştü, yanınıza gelmedi mi?” der. Onlar:

“O, Hâviye cehennemine götürüldü!” derler.

Peygamber Efendimiz (asm) devamla der ki:

“Kâfir can çekişme anına girdiği zaman, azap melekleri kıldan kaba bir elbise ile gelirler ve şöyle derler:

“Bu cesetten kendin öfkeli, Allah'ın da öfkesini kazanmış olarak çık ve Allah'ın azabına koş!”

Bunun üzerine, kötü ruh cesedden, en kötü bir cîfe kokusu gibi çıkar. Melekler onu arzın kapısına getirirler. Orada:

“Bu koku ne de pis!” derler. Sonunda onu kâfir ruhların yanına getirirler.”⁴

GÖZYAŞINDA GÜNAH YOKTUR

2- Ölen kişi eğer kendisi için yas tutulmasını istemişse, kendisinden sonra tutulan yasla ilgili rahatsız olur ve azap görür. Fakat böyle bir vasiyeti yok idiyse, yas tutan kişi kendisi günahkâr olur. Ölü bundan zarar veya azap görmez. Çünkü ölünün bunda bir kusuru yoktur.

Ölü için isyansız ve teslimiyet içinde gözyaşı dökmekte ve gizlice ağlamakta ise bir günah yoktur. Çünkü Peygamber Efendimiz'in de (asm) ifadesiyle, kalp hüzünlenir, gözyaşı akar. Bu ölüme karşı kalbin ve insan ruhunun fitrî bir halidir.

Şüphesiz bu durumda da faziletli olan, bu gözyaşını ve kalp rikkatini şükre ve tefekküre çevirebilmek ve dünyanın faniliğini ve ölüm hakikatini derinliğine düşünüp ders almaktır. Sünnet olan da budur.

Hız. Enes radiyallahu anh anlatıyor: “Resûlullah (asm) ile birlikte demirci Ebu Seyf radiyallahu anh'ın yanına girdik. O, Resûlullah aleyhissalâtu vesselâm'ın oğlu İbrahim'in süt babası idi. Aleyhissalâtu vesselâm oğlunu aldı, öptü ve kokladı. Daha sonra yanına tekrar girdik. İbrahim can çekişiyordu. Bu manzara karşısında Resûlullah'ın (asm) gözlerinden yaş boşandı.

Abdurrahman İbnu Avf (ra):

“Sen de mi (ağlıyorsun) ey Allah'ın Resülü?” dedi. Resûlullah (asm):

“Ey İbnu Avf! Bu merhamettir!” buyurdu ve ağlamasına devam etti. Sonra şöyle söyledi: “Gözümüz yaş döker, kalbimiz hüznün çeker, fakat Rabbimizi razı etmeyecek söz sarf etmeyiz. Ey İbrahim! Senin ayrılmandan bizler üzgünüz!” buyurdu.⁵

Ölü üzerine isyan etmek, başkasını rencide edecek ve isyan boyutuna varacak derecede bağırarak, saçını başını yolarak ağlayıp feryat etmek ise günahdır.

3- Âlem-i berzaha gidenler komşu kabirlerde olmasalar da salih kimseler ise birbirleriyle görüşebilirler. Kabirde salih kimselere sıkıntı veren herhangi bir zorluk veya darlık söz konusu değildir.

4- Âlem-i berzah ebedî hayatın bir parçasıdır. Orada zaman, dünya zamanı ile ölçülmeyecek ve kıyaslanmayacak derecede farklıdır.

Dipnotlar:

1- İbni Ebi'd-Dünyâ

2- Müsned, 5/256

3- Sözler, s. 478

4- Nesâî, Cenâiz 9, (3, 8-9).

5- Buhârî, Cenâiz 44; Müslim, Fezâil 62, (2315); Ebu Dâvud, Cenâiz 28, (3126).